

KURJER WILEŃSKI

Rok VII.

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY

Nr. 259 (1901).

B. B. W. R. wobec mniejszości narodowych.

(Wywiad specjalny „Kurjera Wileńskiego” u P. Tadeusza Hołównki).

Szczerze i otwarcie.

Każdy dziennikarz, któremu przypadło w udziale uprawiać reportaż polityczny, wie, jak to nieraz trudno zdobyć wywiad u różnych polityków-dyplomatów, wśród których przeważa typ dygnitarza pedanta, drżącego o formę i wagę każdego swego zdania. Taki dygnitarz z reguły każdą rozmowę dziennikarską podejmuje z nieufnością, prawie że zawsze żąda czasu do namysłu, by odpowiedzieć na zadane mu pytanie, warunkuje parafowanie opracowanego już wywiadu, nie licząc się z tem, że znaczenie wywiadu uzależnione jest najczęściej od szybkości opublikowania go na łamach dziennika.

Wywiad dziennikarski ma wartość, o ile zrobiony jest na aktualny temat i w odpowiednim momencie ogłoszony drukiem.

Wywiad pedantycznie wypracowany, wypocony, wypolerowany i wycackany z reguły zatracza charakter żywej, źródłowej informacji. Dobry dziennikarz nigdy nie zdradza od razu przed swym interlocutorem swego przymiślanego planu, właściwie przystępuje do rozmowy, zgóry wiedząc, co pisać mu wypadnie — i tego właśnie najwięcej boją się ludzie na odpowiedzialnych stanowiskach.

Piszę ten wstęp poto, by z pełną satysfakcją stwierdzić, że p. Tadeusz Hołównko należy do tej mniejszości polityków, która nie boi się publicznych wynurzeń i rozmów, a pośrednictwo w tej mierze dziennikarza uważa za rzecz konieczną, nie traktując go jako gwałtu nad swą osobą.

Rozmowa z Naczelnikiem Hołównką, to prawdziwa nagroda dla dziennikarza, którego rozmach pracy krąży w gabinetach różnych wielkości publicznych. Jest on przytem sam wysokiej klasy publicystą, doskonale zorientowanym w technice pracy dziennikarza i idzie mu na rękę; p. Tadeusz Hołównko należy więc do tego rzadkiego dziś typu polityka, który zawsze w zakresie swych kompetencji mówi szczerze i otwarcie.

Zwracamy się doń, jako do kandydata czołowego listy Nr. 1 w dwóch okręgach wyborczych naszego kraju. W okręgach tych, t. j. w Świąciańskim i Nowogródzkim kandydatura p. Hołównki posiada szczególne znaczenie. W okręgach tych przeważa element białoruski, a p. Hołównko jest jednym z najbardziej czynnych i popularnych działaczy państwowych nie tylko u Białorusinów, lecz i u wszystkich mniejszości w państwie, dla których ma wielką dozę zrozumienia, sytuację zaś wśród nich zna doskonale na podstawie wieloletnich badań i współpracy z nimi.

Pogłębienie wyrobienia politycznego wśród mas.

Panie Naczelniku — zaczynamy z miejsca rozmowę — dla szerszych warstw konieczne są dziś wynurzenia pańskie na temat stosunku B. B. W. R. do mniejszości narodowych. Interesują nas w pierwszym rzędzie spostrzeżenia Pana, wyniesione ostatecznie z objazdu terenów jego okręgów wyborczych.

— Swoim poglądom zasadniczo dałem już wyraz w artykułach pod ogólnym tytułem „Kresy”, drukowanych w „Gazecie Polskiej” i „Kurjerze Wileńskim”.

— Tak, lecz chodzi nam o te najświeższe spostrzeżenia...

— Skoro to państwo uważają za konieczne, to niech wolno mi będzie podkreślić przede wszystkim zauwa-

żone przeze mnie pogłębienie wyrobienia politycznego, co znajduje swój wyraz w większej odporności szerokich mas ludowych na hasła demagogiczne i niesumienną krytykę poczyniła rządowych przez stronnictwa opozycyjne. Szerokie masy ludowe — mówię to ogólnie — widzę niewątpliwie i należyście oceniają ten ogromny postęp, który w dziedzinie ekonomicznej i kulturalnej dokonał się w okresie rządów Marszałka Piłsudskiego.

Dobry wpływ usprawnionej administracji.

— Opozycja szermuje frazesami, że się nic na lepsze nie zmieniło, ba, że nawet autorytet władz, nie wyłączając autorytetu Marszałka Piłsudskiego, obecnie się obniżył.

— To są wierutne brednie. Nie ulega nawet wątpliwości, że jest tak, jak twierdzę.

— I my nie wątpimy.

— Autorytet Marszałka Piłsudskiego w masach ludowych wszystkich narodowości osiągnął taki poziom, że dziś żadna agitacja przeciwko niemu nie znajduje posłuchu.

— Niewątpliwie również — wtrącamy — wpłynęło na nastroje, z gruntu zmienione po wypadkach majowych, ustosunkowanie się do ludności czynników administracyjnych.

— Ma pan redaktor całkowitą rację, obecna administracja niezależna od wpływów partyjnych jest sprężysta i działa jednolicie w myśl dyrektyw rządu centralnego, którego zasadniczym postulatem jest równe i sprawiedliwe traktowanie wszystkich obywateli bez różnicy narodowości i wyznania.

Stosunek rządu do potrzeb ludności.

— Ogólny stosunek rządu — podchwytując nasze pytanie szanowny rozmówca — do potrzeb ludności znalazł swój wyraz właśnie w tem równym traktowaniu wszystkich potrzeb ogółu obywateli. Bardzo wielką rolę w przełamaniu separatyzmu mniejszości narodowych odegrało wprowadzenie normalnego samorządu gminnego, powiatowego i miejskiego, w których elementy wśród mniejszości narodowych, pragnące spokojnej, pozytywnej pracy społecznej znalazły ujście dla swojej energii. W ten sposób samorządy stały się terenem zgodnej współpracy wszystkich narodowości ku podniesieniu ogólnego dobrobytu i kultury kraju.

Rozwój pracy organizacyjnej.

— A jak się przedstawia postęp pracy w organizacjach społecznych i gospodarczych?

— Poza tem, terenem zgodnego współżycia wszystkich narodowości stały się organizacje spółdzielcze, rolnicze i kulturalno-społeczne, a ostatecznie i zawgłowe, a to dzięki powołaniu przez rząd do życia Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie i Izby Rzemieślniczych w Wilnie i w Nowogródku. Istnieją bowiem całe sieci koleń rolniczych, związków młodzieży wiejskiej, kas Stefczyka i t. d., gdzie element białoruski znajduje się w ilości przeważającej.

— Jaką rolę w tej pracy odegrawia inteligencja wiejska, szczególnie nauczycielstwo?

— W podniesieniu kulturalnego poziomu wsi bezwzględnie główną rolę odgrywa nauczycielstwo ludowe, które, skupione przeważnie w kołach Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych, podchodzi, jak stwierdziłem — do narodowych i religijnych odrębności wsi białoruskiej i litewskiej z wielkim zrozumieniem i szacunkiem.

Nie potrzebuję chyba dodawać, że nad tą całą pracą organizacyjną we wszystkich dziedzinach życia ma pieczę Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, którego działacze z całym petyzmem realizują hasła pracy dla ogółu i państwa.

Jakie postulaty mniejszości narodowych winny być uwzględnione w najbliższej przyszłości?

— W odpowiedzi na tak postawione pytanie muszę podkreślić,

że należy przede wszystkim uporządkować sprawy wyznaniowe. W tym zakresie zrobiono już zresztą wiele. A więc unormowane zostały stosunki prawne wyznań: staroobrzędowego, mułmańskiego i karaimskiego. Zbliży się do końca uporządkowanie organizacji gmin wyznaniowych żydowskich. Najbardziej ważną w tej chwili jest sprawa prawnego uporządkowania organizacji Cerkwi prawosławnej w Polsce.

Musi być wydana ustawa o stosunku Cerkwi do państwa, wewnętrzna zaś organizacja Cerkwi będzie dokonana przez nią samą na soborze generalnym, co zostało zapowiedziane historycznym orędziem P. Prezydenta Rzeczypospolitej.

Co stoi na przeszkodzie rozwojowi ruchu białoruskiego.

— Panie Naczelniku, najwięcej zwartą mniejszością na naszych terenach są Białorusini. Ciekawi jesteśmy sprzecyzowanego pańskiego poglądu na dalszy rozwój ruchu białoruskiego.

— Stosunkowi memu do potrzeb narodowych i kulturalnych społeczeństwa białoruskiego dałem już wyraz w artykule moim p. t. „Białorusini”, drukowanym u pańów w końcu lipca r. b. Tu muszę tylko jeszcze raz skonstatować, że cała trudność zagadnienia polega na tem, że społeczeństwo białoruskie chce reprezentować elementy, wysuwające program maksymalny, ulegające obcym wpływom i często wrogo uosobione do państwowości polskiej.

Naturalnie — podkreśla p. Hołównko — że z takimi elementami nie może być mowy o jakimś porozumieniu. Trzeba wierzyć, że polska praca kulturalna i ekonomiczna na tych ziemiach wkrótce już wysunie nowe elementy społeczeństwa białoruskiego, stojące na stanowisku państwowości polskiej, które wspólnie z rządem polskim i społeczeństwem będą pracować nad podniesieniem kulturalnym i ekonomicznym wsi białoruskiej.

Szkodliwa spółka wyborcza p. Jaremicza z „Uudo”.

— Jak się Pan zapatruje na ostateczną spółkę wyborczą b. posła p. Jaremicza z Ukraincami ze wschodniej Galicji?

— Właśnie miałem na myśli tę spółkę, gdy mówiłem o tych maksymalistach białoruskich. Widocznie p. Jaremicza niczego nie nauczyły tragiczne dzieje „Hromady”, w ślad której idzie obecnie „Uudo” galicyjskie.

P. Jaremicza uważam za największego dziś szkodnika ruchu białoruskiego, który, zdaje się, nie potrafił założyć ani jednej spółdzielni lub kółka rolniczego, natomiast bardzo chętnie szafuje obietnicami, których nie jest w stanie zrealizować. Widocznie lud białoruski ma już dosyć tej demagogii p. Jaremicza, jeśli aż we Lwowie musiał on szukać pomocy z bardzo podejrzanych źródeł galicyjskiego „Uudo”, gdyż już nawet tym razem p. Grünbaum nie mógł mu ułatwić uzyskania mandatu.

Jeszcze p. Grünbaum.

— A propos p. Grünbauma, chcemy usłyszeć jeszcze od Pana słów kilka o szkodliwej, jak to już p. Naczelnik uzasadniał w drukowanym u nas artykule, roli tego polityka.

— Nie ulega wątpliwości, że blok mniejszości narodowych, którego twórcą był p. Grünbaum wyrządził społeczeństwu żydowskiemu wielkie szkody polityczne, gdyż kałał im dla zdobycia o kilka mandatów poselskich więcej wiązać się z działaczami białoruskimi, ukraińskimi i niemieckimi, wyraźnie wrogo ustosunkowanymi wobec państwowości polskiej. Nie mogło to nie wywołać zrozumiałej ze strony społeczeństwa polskiego nieufności w stosunku do Żydów.

Obecnie w zachowaniu się szerokiej mas żydowskiej w stosunku do państwa polskiego nastąpił zasadniczy zwrot. Piękny list — o któ-

rym już pisałem — p. Kirszbrauna do Marszałka Piłsudskiego, będący świadectwem głębokiego jego przywiązania do państwowości polskiej — wierzę — będzie stanowił nowy etap w stosunkach polsko-żydowskich.

Nie wątpię, że postulaty skonkretyzowane przez p. Kirszbrauna w tym liście będą wzięte przez rząd polski pod życzliwe rozpatrzenie.

Wytyczne akcji B.B.W.R.

— Jakiemi wytycznymi kierował się BBWR. w swojej obecnej akcji wyborczej na ziemiach wschodnich?

— BBWR. pragnie, aby na jego listy głosowali wszyscy obywatele tych ziem i dlatego też przede wszystkim na listach kandydatów znaleźli się miejscowi działacze społeczni i samorządowi, znający doskonale potrzeby kulturalne i ekonomiczne swoich okręgów, znający z pozatem ze swej tolerancji i szacunku do innych narodowości, zamieszkujących te ziemie.

Działacze mniejszościowi na listach BBWR.

Pozatem na listach BBWR. znaleźli się przedstawiciele mniejszości narodowych, i tak np. na Wołyniu połowę kandydatów stanowią znani, otoczeni szacunkiem ludności działacze ukraińscy.

W okręgach północnych, a więc w Świąciańskim na liście do Sejmu znalazł się przedstawiciel ludności rosyjsko-starobrzędowej, p. Borys Pimonow, w Lidzkim p. Kuc, zaś w Nowogródzkim p. Szymanowski, jako przedstawiciele ludności białoruskiej, zaś na Polesiu p. Spiganowicz, przedstawiciel tamtejszej ludności prawosławnej.

Jeśli niema na listach BBWR. w tych okręgach Żydów — kończy swe cenne wywody p. Hołównko — to wyłącznie wskutek tak strasznego rozbiicia się społeczeństwa żydowskiego, które w niektórych okręgach, gdzie zasadniczo na ani jeden mandat nie mają głosów, wystawiło aż po pięć list wzajemnie zwalczających się.

Wnioski z wywiadu.

Interesujące wywody p. Tadeusza Hołównki w całym swym zarysie dają obraz stosunków na naszych ziemiach, które, rzecz można, z każdym dniem obecnie wykazują pogłębienie się państwowości polskiej. Dodac możemy śmiało, że lud tutejszy istotnie nie daje dziś zupełnie posłuchu agitatorom opozycyjnym, gdyż ufa Marszałkowi Piłsudskiemu, wierząc, że tylko On i Jego rządy mają możność uwzględnienia postulatów ludności i zagwarantowania normalnego rozwoju ich życia narodowego i gospodarczego.

Ze swej strony wierzymy, że przy wyborach obecnych lwią część głosów ludu białoruskiego oddana zostanie na listy BBWR.

Wybory obecne są doniosłym etapem w unormowaniu stosunków narodowościowych na Ziemiach Północno-Wschodnich. Główne nici tej akcji spoczywają w ręku kompetentnego działacza i prawego obywatela, jakim jest p. Tadeusz Hołównko.

Plac Orzeszkowej 3.
„Biblioteka Nowości”
Kompletna beletrystyka do ostatnich nowości w języku polskim oraz w obcych. — Lektura szkolna. — Dział naukowy. — Każdy abonent otrzyma premium.
Czynna od godz. 11-ej do 18-ej.
Kaucja 5 zł. — Abonament 2 zł.

TADEUSZ HOŁOWNKO

czołowy kandydat Bezpartyjnego Bloku w okręgach Świąciańskim i Nowogródzkim

pochodzi z rodziny, oddawna osiadłej w ziemi Nowogródzkiej. Urodził się jednak na Syberji w 1889 r. w Siemipiatyńsku jako syn politycznego zesłańca, który, jak on życie swoje sprawie niepodległości poświęcił. Po skończeniu gimnazjum, wstąpił w roku 1908 na Wydział Prawny Uniwersytetu w Petersburgu, rzucając się odrazu w wir życia polskiej młodzieży akademickiej, należąc do Związku Młodzieży Postępowo-Niepodległościowej.

Gdy Marszałek Piłsudski w przewidywaniu wielkiej wojny, rzucił hasło przysposobienia wojskowego narodu i tworzył w Małopolsce związki strzeleckie, Tadeusz Hołównko latem 1910 roku, wyjeżdża na krótki strzelecki Związek Walki Czynnej do Krakowa. Wiosną 1911 r., kiedy powraca do Królestwa, zostaje aresztowany jako podejrzany o należenie do PPS, lecz po roku więzienia z braku dowodów zostaje przez sąd uniewinniony. Udział w pracy niepodległościowej odbija się na jego studiach, zostaje bowiem wydany z Uniwersytetu. Nie przerywając więc pracy niepodległościowej, jesienią 1912 roku wyjeżdża na dalsze studia do Krakowa, by na jesieni 1913 roku wrócić do Petersburga i być zpowrotem przyjętym na tamt. Uniwersytet. Tu Tadeusz Hołównko bierze nadal czynny udział w życiu polskiej młodzieży akademickiej, będąc jednym z redaktorów pisma „Głos Młodych”. Wybuch wojny światowej, nie zwlekając ani chwili, Tadeusz Hołównko spieszy się do Warszawy, gdzie staje do pracy podziemnej, do pracy w obozie niepodległościowym w szeregu PPS oraz P. O. W. Jednocześnie wespół z W. Rzymowskim redaguje tygodnik „Prawda”, a następnie „Widnokrąg”, pisma, które rozświełają mroczną polską ugodowość, budzą naród do czynu, uczą go samodzielnego, niepodległościowego myślenia. Po zajęciu Warszawy przez armię niemiecką „Widnokrąg” za propagowanie idei niepodległościowej zostaje zamknięty. Redaktorzy tego pisma Tadeusz Hołównko i W. Rzymowski, którzy do ostatniej chwili wytrwali na posterunku, zostają aresztowani i zesłani w głąb Niemiec do koncentracyjnego obozu, skąd wracają do Warszawy dopiero latem 1917 roku. Po powrocie do kraju, Tadeusz Hołównko raz jeszcze znowu zapałaniem w wir walki niepodległościowej. Jest jednym z redaktorów nielegalnego pisma „Rząd i Wojsko”, pracuje w Radzie Głównej Opiekuńczej (R. G. O.), a następnie w Biurze Pracy Społecznej.

Z początkiem roku 1918, na rozkaz Komendy Głównej Polskiej Organizacji Wojskowej, oraz C. K. W. Polskiej Partii Socjalistycznej udaje się do Rosji, celem nawiązania łączności z polską emigracją i polskimi formacjami wojskowymi. Była to praca bardzo odpowiedzialna wymagająca ogromnych poświęceń. Przebywał Tadeusz Hołównko na tym posterunku do jesieni 1918 r. biorąc czynny udział w organizowaniu na Ukrainie P. O. W. oraz budzeniu ducha niepodległościowego wśród tamt. Polaków. Do

Warszawy wraca, gdy zbliża się koniec niemieckiej okupacji i gdy świat zaczyna już krążyć wolność.

Tadeusz Hołównko bierze czynny udział w organizowaniu rządu ludowego w Lublinie. W niepodległej Polsce pracuje w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej, jest radnym z listy PPS w Radzie Miejskiej st. m. Warszawy, a jednocześnie pracuje jako publicysta w „Robotniku” i innych pismach.

Gdy na zagrożonym odcinku Górnośląskim daje się w roku 1919 odczuwać brak ożywionych myśli walki z Niemcami o wolność tej przastarłej dzielnicy, Hołównko podaje na Górny Śląsk, stając w pierwszym powołaniu do szeregu. Gdy znowu w 1920 r. nawał bolszewicka zalewa Polskę, ciągle niezrzucony Tadeusz Hołównko opuszcza Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej i wstępuje jako ochotnik do 201 p. p. i już w jednej z pierwszych bitew tego pułku nad Narwią zostaje ciężko ranny. W uznaniu jego żołnierskich zasług, a szczególnie bohaterstwa zachowania się podczas bitwy pod Surazem zostaje odznaczony orderem „Wirtuti Militari” oraz „Krzyżem Walecznych”.

Po opuszczeniu szpitala pracuje w Biurze Propagandy Zagranicznej przy Prezydium Rady Ministrów. Następnie staje na czele Towarzystwa Wydawniczego „Złotnik” (E. Wende i Sk), by w 1925 r. wyjechać zagranicę, celem uzupełnienia studiów i wrócić do kraju dopiero w kilka przed przewrotem majowym miesiącem.

W międzyczasie Tadeusz Hołównko jest jednym z najzaufanych Marszałka Piłsudskiego i w okresie, kiedy Wódz Narodu i Oswobodziciel Polski za rządów Chjeno Piasta nie miał żadnych środków do życia Tadeusz Hołównko był jednym z nielicznych, którzy drogą wydawniczą spieszył swemu Wódcowi z pomocą.

Po przewrocie majowym jako wybitny znawca stosunków mniejszościowych, Tadeusz Hołównko zostaje członkiem Komisji do Sprw Mniejszości Narodowych przy Prezydium Rady Ministrów, by w styczniu 1927 r. zostać mianowanym Naczelnikiem Wydziału Wschodniego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, na którym to stanowisku pozostaje do dzisiejszego dnia. W tym okresie Tadeusz Hołównko zrywa z PPS i KW, która wyprzedzała walkę Marszałkowi Piłsudskiemu i wykazywała ze swoich szeregów ministra Morawskiego.

Od początku bowiem do końca Tadeusz Hołównko był i jest bezgranicznie oddanym żołnierzem swego Wodza — Marszałka Piłsudskiego.

Tadeusz Hołównko jest autorem prac: „Oficer Polski”, „Kwestia narodowościowa w Polsce”, „Prezydent Gabriel Narutowicz”, „O zmianie Konstytucji” oraz całego szeregu mniejszych broszur i artykułów w tygodnikach i miesięcznikach. Człowiek więc niezawisły listy Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem w okręgu Świąciańskim i Nowogródzkim to szlachetny, który mówi sam za siebie.

Od początku 1930 roku, 8.XI. (Pat). Kolo miejscowości Nobel. 5 bandytów zatrzymało pociąg pasażerski i zabrało 50.000 dolarów, przekazywan. przez Federal Reserve Bank w San Francisco jednemu z towarzyszy w Pittsburgu, jak również 15 przesyłek. Bandyci uzbójczy byli w karabinach maszynowych. Zdobli oni zbite na samochodzie. Ofiar w ludziach nie było.

Napad na pociąg.

OAKLAND (Kalifornia), 8.XI. (Pat). Kolo miejscowości Nobel. 5 bandytów zatrzymało pociąg pasażerski i zabrało 50.000 dolarów, przekazywan. przez Federal Reserve Bank w San Francisco jednemu z towarzyszy w Pittsburgu, jak również 15 przesyłek. Bandyci uzbójczy byli w karabinach maszynowych. Zdobli oni zbite na samochodzie. Ofiar w ludziach nie było.

W sali Klubu Handlowego przy ul. Ad. Mickiewicza Nr 33 a w niedzielę, dnia 9-go listopada 1930 r., o godz. 4-ej po poł. odbędzie się

Wielki Wiec Przedwyborczy Kobiet

zorganizowany staraniem Wojewódzkiego Komitetu Wyborczego Organizacji Kobietych. Przemawiają: p. Janina Kirtiklisowa, p. Marja Hillerowa, p. dr. Stefan Brokowski.

DO LUDN. ŚCI WOJEWÓDZTWA WILEŃSKIEGO OBYWATEŁE!

Dziesięć lat temu zakończony został triumfem oręża polskiego okres walki zbrojnej o Niepodległość Ojczyzny, o własne Państwo, o stałe granice. Walka ta, podjęta w 1914 roku, niezłomną wolą Marszałka Józefa Piłsudskiego skupiła dokoła osoby Wodza najlepsze, najofiarniejsze siły Narodu. Gdy zmienne koleje wojny nieraz pogrążyły Naród w rozterce i zwątpieniu, On jeden nigdy nie zwątpił w ideę Niepodległości. On jeden umiał wiarą swoją zapalić serca żołnierzy. W groźnych dniach sierpniowych 1920 r., gdy czerwona armja stała już u wrót stolicy, Naczelnik Państwa Polskiego i Wódz Naczelny był tym, który wykrzesał ze wszystkich warstw Narodu wspólny najwyższy wysiłek i zwyciężył. Jego geniusz, wsparty bohaterstwem żołnierza, ocalił młode nasze Państwo od zagłady. Zwycięski pochód wojsk naszych, wyzwalających Ojczyznę z najazdu, zakończony został pokojem. Zmienne koleje walk o wyzwolenie Wilna i Ziemi Wileńskiej uwieczniły wielki patrjota i syn tej ziemi Generał Lucjan Żeligowski na czele dywizji Litewsko-Białoruskiej, odzyskując zbrojnym czynem nasz kraj dla Rzeczypospolitej Polskiej. Dla nas więc, mieszkańców Wileńszczyzny, ziemi rodzinnej Marszałka Piłsudskiego, ta dziesiąta rocznica podwójnym jest świętem.

Przypada ona w chwili może niemiennie doniosłej dla Ojczyzny, niż zakończony przed laty dziesięciu okres walki orężnej. Jesteśmy dzisiaj bezpieczni w granicach swego Państwa, u których czuwa żołnierz polski. Ale nie wolno nam zapominać, że podstawą sił tego żołnierza jest wewnętrzna spójność Narodu i zdrowy organizm państwowy. Mamy już poza sobą dziesięć lat pokojowej pracy w tym kierunku, mamy z trudem zdobyte doświadczenia, których zaprzeczanie byłoby klęską. Więc dzisiaj znowu zwracamy oczy z ufnością na Wodza, który przed laty dziesięciu ocalił nam Ojczyznę, a dzisiaj wziął na swe barki ciężar odpowiedzialności za losy Państwa i jego obywateli. Ten ciężar musi być rozłożony na nas wszystkich. W ręce Wodza musimy dzisiaj, jak wtedy, oddać nasze najlepsze siły, bo wiemy, że Wódz, natchniony miłością Ojczyzny, użyje ich dla rozkwitu i potęgi Najjaśniejszej Rzeczypospolitej.

W dziesiątą rocznicę odparcia najazdu, w rocznicę wyzwolenia Ziemi Wileńskiej, w doroczne święto Niepodległości wzywamy Was, Obywatele, do rozpatrywania tamtych, dzisiaj już historycznych, wydarzeń, które otworzyły nową erę w dziejach Narodu, do złożenia hołdu poległym za Ojczyznę i tym wszystkim, co pod wodzą Marszałka Piłsudskiego krew za nią przelewali i dla Niej się trudzili.

Najjaśniejsza Rzeczpospolita Polska i Jej waleczna Armja niech żyją! Wileński Komitet Obchodu 10-lecia Zwycięskiego Odparcia Najazdu Rosji Sowieckiej, 10-lecia Odzyskania Wilna przez wojska gen. L. Żeligowskiego i Święta Niepodległości 11 listopada 1930 r.

Wilno, w listopadzie 1930 r.

„Józef Piłsudski a Państwo Polskie“.

Odczyt min. Cara.

W dniu 8 b. m. Minister Sprawiedliwości, P. Stanisław Car, wygłosił w Wilnie odczyt p. t. „Józef Piłsudski a Państwo Polskie“.

Na wstępie Prelegent podał obraz ciężkich warunków wewnętrznych i zewnętrznych, w jakich znajdowało się powstające Państwo Polskie w chwili, gdy pełnię władzy, porzuconej przez Radę Regencyjną, ujął w swe ręce Komendant Piłsudski. Przeszedłszy następnie do okresu, poprzedzającego zwołanie pierwszego Sejmu, P. Minister Car podniósł wielkie prace tego okresu, którym Polska zawdzięcza fundamenty swych instytucji i urządzeń państwowych oraz zwycięstwo orężne w walce o utrzymanie rubieży południowych i wschodnich, poczem tak charakteryzuje stosunek Marszałka do zagadnienia praworządności państwowej oraz demokracji:

„I mimo, iż w owym okresie Józef Piłsudski był jedynym przedstawicielem władzy zwierzchniej, mimo iż w jego rękach skupiała się wówczas niepodzielnie cała nieograniczona władza państwowa, mimo iż prerogatywy tej władzy miały wtedy istotnie charakter dyktatorski — Józef Piłsudski, bez wszelkiego z czejkolwiek strony nacisku, składa zgodnie z przyrzeczeniem swą władzę w ręce powołanego przez siebie Sejmu Ustawodawczego“.

W chwili zebrania się Sejmu Ustawodawczego, rozpoczęły się u nas rządy sejmowe, które jednak zawiody pokładane w nich nadzieje, schodząc z szerokiej drogi pracy dla dobra Państwa na wąską ścieżkę wzajemnych walk i rozpraw partyjnych. Najboleśniej i najdotkliwiej mówi Minister Car te walki zawzięte i małostkowe odbiły się na akcie konstytucyjnym z 17 marca 1921 r. „Mali ludzie pochłonięci małostkowymi sprawami, nie byli w stanie stworzyć wielkiego dzieła, jakim powinna być Konstytucja Odrodzonej Polski. To też nie wytrzymała ona ani próby ogniowej życia, ani nie umiała ostać się wobec głosów krytyki rozlegającej się zewsząd“.

Sejmy polskie nie potrafiły wywiązać się ze swych najważniejszych obowiązków wobec Państwa i społeczeństwa. To też w momentach przełomowych Sejm abdykował dobrowolnie ze swych uprawnień i ciężar odpowiedzialności za te sprawy przerzucił na Rząd.

W dalszym ciągu swego odczytu, P. Minister Car podkreśla światowy charakter kryzysu parlamentaryzmu, podnosząc przytem, że ciężki stan tego kryzysu u nas, wobec ogromnego zróżnicowania opinii politycznej w społeczeństwie i narodowościowej, naraża stanowisko mocarstwowe Polski na niebezpieczeństwo, a przeto wymaga natychmiastowego podjęcia reformy ustroju w kierunku ustanowienia silnej i trwałej władzy wykonawczej.

To zadanie wziął na siebie Marszałek Piłsudski, gdy w maju 1926 r. użył środków przymusu „w stosunku

do istniejących w one czasy w Polsce porządków“, aby Polskę, stoczoną przez sejmowładztwo na brzeg nieuniknionej przepaści, wprowadzić na drogę zdrowego i moralnego rozwoju.

„Wienni swoim założeniom, wypowiedzianym w dekreście z dnia 14 listopada 1918 roku, Marszałek Piłsudski, mimo iż po raz pierwszy w Polsce Odrodzonej skupił w swych rękach pełnię władzy państwowej — nie dał się nakłonić podszeptom dyktatorskim, lecz wykreślił znowu na drogę legalną“. Legalny był wybór Marszałka przez Zgromadzenie Narodowe na urząd Prezydenta, legalny był wybór Prof. Mościckiego, który nastąpił wskutek rezygnacji Marszałka, legalna była zmiana Konstytucji, dokonana przez Sejm i Senat w 1926 r., legalne było zwołanie w 1928 r. drugiego Sejmu, legalne było rozwiązanie tego Sejmu w 1930 r., wreszcie — zarządzenie nowych wyborów na podstawie niezmiennej ordynacji jest aktem legalnym, opartym na art. 26 Konstytucji. Ten stosunek Marszałka do praworządności w momentach najbardziej dla kraju przełomowych świadczy o tem, że kroczy on stale po drodze prawa, jako wielki autorytet moralny, który pozostaje wierny swemu posłannictwu — strażnika mocy i bezpieczeństwa odrodzonego Państwa Polskiego.

Ostatni Sejm, mówił w dalszym ciągu P. Minister Car, nie spełnił zleconego mu Konstytucją zadania ustroju Rzeczypospolitej.

To też rozwiązanie poprzedniego Sejmu i zarządzenie wyborów oznacza przedewszystkiem odwołanie się do zdrowego instynktu i geniuszu Narodu w pracy nad udoskonaleniem naszego ustroju i oparciem go na zdrowych podstawach Rzeczypospolitej demokratycznej z silną władzą wykonawczą i światłym Sejnem na czele.

W zakończeniu Prelegent zaznaczył, że „walka nie toczy się o zaprowadzenie dyktatury, ani o zniszczenie parlamentaryzmu, lecz jedynie o wykorzystanie z ustroju Polski dyktatury parlamentaryzmu i ugruntowanie na jej miejscu zdrowego i rozumnego ustroju parlamentarnego“. Taki jest cel, przyświecający pracy Marszałka Piłsudskiego, i o urzeczywistnieniu tego celu zdecydować ma Naród przy najbliższych wyborach.

Każdy, kto chce dopływu do Polski kapitałów zagranicznych, musi chcieć większości rządowej w Sejmie, a więc głosować na

Jeszcze nie zrozumiał racji „Kopniaka“ za agitację. Więc spotkawszy „polityka“.

Pilnie w jego mowę wnika. Gdy dobili interesu Biegają na wiec Pepeesu...

d. c. n.

Odnaczeni orderem „Polonia Restituta“.

Tel. od wł. kor. z Warszawy.

Doniadujemy się, że w Monitorze Polskim ukaże się dnia 11 listopada b. r. lista odznaczonych orderem Polski Odrodzonej. Wielką wstęgą orderu odnaczeni zostaną — Jan Mrozowski, delegat Rządu Polskiego przy komisji odszkodowań w Paryżu; Leon Supiński pierwszy prezes Sądu Najwyższego, oraz Stanisław Wróblewski wiceprezes Polskiej Akademii Umiejętności i b. prezes Najwyższej Izby Kontroli.

Komandorją orderu z gwiazdą odnaczeni zostaną m. in. Stanisław Kutrzeba sekretarz gen. Akademii Umiejętności w Krakowie; Karol Niezabykowski b. min. rolnictwa; Aleksandra Piłsudska; Jan Rozwadowski, prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego; Jan Romer, gen. dywizji; dr. Emil Rapaport, członek komisji kodyfikacyjnej i Tad. Zieliński prof. Uniwersytetu Warszawskiego.

Lista osób odznaczonych komandorją orderu zawiera między innymi nazwiska następujące: Wojciech Gołuchowski b. wojewoda Lwowski; dr. Aleksander Januszkiewicz, prof. Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie; pułk. Jan Kruszczyński; gen. brzdądz Tad. Kutrzeba; Wiktor Lesiński wicemin. rolnictwa; Józef Lipski naczelnik wydziału w Min. Spraw Zagranicznych; dr. Bronisław Nakoniecznikow-Klukowski wojewoda Lwowski; gen. brygady Henryk Krok-Paszkowski; Roger-Raczyński wojewoda Poznański; Janina Umiaśłowska z Wilna i Władysław Weissbrod dyr. departamentu w Min. Spraw Wewnętrznych.

Lista osób odznaczonych krzyżem oficerskim orderu zawiera między innymi nazwiska następujące: dr. Stefan Baczewski przemysłowiec i konsul handlowy we Lwowie; Teresa Sapieżyna, wiceprzewodnicząca Towarzystwa Pomocy Ofiarom Ociemniałym Wojny; Kazimierz Smogorzewski, dziennikarz w Paryżu.

Doniadujemy się ponadto, że z okazji 10-lecia odzyskania Pomorza odnaczonych zostanie orderem Odrodzenia Polski 20 osób z pośród działaczy społecznych na Pomorzu.

Manifestacyjne wystąpienie z P. P. S.

Tel. od wł. kor. z Warszawy.

O godz. 17 min. 30 wczoraj odbyło się zebranie b. milicji PPS CKW z różnych dzielnic. Po wygłoszeniu przemówień, w których mówcy podkreślili, że PPS CKW zdradziła klasę robotniczą, uchwalono wystąpić solidarnie z PPS CKW i przystąpić do BBWR.

Utworzył się samorządnie pochód, w którym maszerowało około 150 b. członków milicji. Niesiono transparenty na cześć Marszałka Piłsudskiego. Pochód poszedł ulicami pod gmachem prezydium Rady Ministrów, gdzie wznoszono okrzyki na cześć Marszałka Piłsudskiego i odśpiewano „Pierwszą Brygadę“. Demonstranci zamierzali udać się pod redakcję „Robotnika“. Przeszkodził jednak temu kordon policji, który zamknął ulicę Warecką, gdzie mieści się redakcja.

Dzień 11 listopada będzie wolny od zajęć szkolnych.

WARSZAWA, 8.11. (Pat). Z powodu rocznicy odzyskania niepodległości młodzież szkolna będzie wolna od zajęć szkolnych w dniu 11 listopada, natomiast szkoły w tym dniu urządzają uroczyste obchody własne lub wezmą udział w ogólnych obchodach w dniu tym organizowanych.

OWIEŻENY JEST CZŁOWIEK

ze słuchawkami na uszach przy aparacie detektorowym.

Ani mówić
Ani ruszać się!
Ani tańczyć!

Zamiast na detektor możecie odbierać stację lokalną na głośnik

dwulampowym odbiorakiem,

który

OTRZYMACIE ZA DARMO

płatną jedynie zł. 100.— za 3 lampy, głośnik i transformator Philipsa.

Sprzęt dodatkowy: bateria antenowa i zestaw słuchawek HENCIL razem zł. 50.—, akumulator marki ERGO zł. 20.00

Na składzie we wszystkich sklepach radiowych.

Prospecty wysyłać na żądanie gratis wszystkie firmy radiowe lub

POLSKIE ZAKŁADY PHILIPS S. A.

Warszawa, Karłowicza 36/44

Demonstracja antyniemiecka akademików.

Tel. od wł. kor. z Warszawy.

Wczoraj na dziedzińcu uniwersytetu odbył się wiec, zorganizowany przez naczelny komitet akademicki przeciw polityce rewizjonistycznej pewnych czynników z Rzeszy Niemieckiej. Po przemówieniach akademicy sformowali pochód i udali się pod gmach poselstwa niemieckiego. Tu jednakże policja zastąpiła im drogę i nie dopuściła ich na ulicę Piękną, wobec czego akademicy przeszli następni ulicami i po drodze rozbili szyby w jednym z kinoteatrów, który wyświetla obecnie film niemiecki. Akademicy następnie rzeszli się w spokoju.

Giełda warszawska z dn. 7.X. b. r.

WALUTY I DEWIZY:

Dolary	8,92 1/2 — 8,94 1/2 — 8,90 1/2
Holandja	359,20 — 360,30 — 358,40
Londyn	41,34 1/2 — 43,45 — 43,24
Nowy York	8,914 — 8,934 — 8,894
Paryż	35,05 — 35,14 — 34,98
Praga	26,45 — 26,51 — 26,39
Nowy York kabeł	8,923 — 8,943 — 8,903
Szwajcaria	173,15 — 173,58 — 172,72
Stokholm	239,28 — 239,86 — 238,66
Wiedeń	125,65 — 125,96 — 124,34
Włochy	46,71 — 46,83 — 46,69

PAPIERY PROCENTOWE:

Pożyczka inwestyc.	100,50 — 100,60
3% premijowa poz. budowl.	50,00
Inwestycyjna seryjna	102,00
5% Premijowa dolarowa	54,00
5% Konwersyjna	48,00 — 48,50
5% kolejowa	45,00
10% Kolejowa	104,60
8% L. Z. R. G. K. i B. R., obl. B. G. K.	94,00
Te samo 7%	93,25
8% obl. B. G. K. budowlana	98,00
4 1/2% ziemskie	52,00 — 51,75
5% warszawskie	56,00
8% warszawskie	72,00

A K C J E:

Bank Polski	187,50
Pirley	20,00
Węgieł	38,00
Klucze	100,00

Popierajcie przemysł krajowy

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci

ś. p. Bolesława Borkowskiego

dn. 10 listopada r. b. odbędzie się żałobne nabożeństwo w kościele św. Kazimierza o g. 8 z rana, o czym zawiadamiają krewnych i znajomych

Żona, córki i siostra.

2076

22 Loteria Państwowa

Główna wygrana 1.000.000 zł.

Ogólna suma wygranych 32.000.000 zł.

CO DRUGI LOS WYGRYWA.

Kup Los w szczęśliwej kolekturze K. Gorzuchowskiego

WILNO, Zamkowa 9.

Zamiejscowym wysyłamy odwrotną pocztą.

Należność PKO Nr. 80365 po otrzymaniu losów. 1188

TELEGRAM

Nareszcie nabyliśmy dźwiękowo-spiewny Super Przebój POLSKI

„NIEBEZPIECZNY ROMANS“

W rolach głównych: Betty Amann, Bogusław Samborski, Zula Pogorzelska, Eugeniusz Bodo, Kazimierz Krukowski i inni.

Wilno ujrzy go i usłyszy w jednym z kin dźwiękowych wkrótce.

ZAWIADOMIENIE!

ZAKŁAD KRAWIECKI

WILHELMA DOWGIAŁŁY

został przeniesiony do nowego, obszernego lokalu przy ul. św. Janki 8, (dawniej Wielka 5) urządzonego według ostatnich wymagań fachowych. Przyjmuje obstackunki jak z własnych tak i z powierzonych matarjałów. Wykonanie solidne. Ceny umiarkowane.

Pamiętaj nabyć

LOS 22 LOTERJI PAŃSTWOWEJ

główna wygrana milion złotych

w najszcześniejszej kolekturze

STANISŁAWA PROFICA

WILNO, NIEMIECKA 3 (hurtownia tytoniowa Nr. 2).

Zamiejscowym wysyłamy odwrotną pocztą. Należność P. K. O. Nr. 80907.

Kursy Gimnazjalne im. J. Kochanowskiego

Wilno, ul. Mickiewicza Nr. 4, II p.

System lekcyjny i przedmiotowy. — Lekcje wyrównawcze. — Ustępy półroczny. — Przyjęcia na podstawie świadectw i egzaminów metodą lekcyjną. — Pracownice, pomoce szkolne, bezpłatna biblioteka podręczników. — Lekcje dzienne i wieczorne w godzinach dogodnych. — Języki: angielski, francuski, niemiecki. — Nowoczesne urządzenia. — Kancelaria czynna od 11 do 13 i od 17 do 20-ej.

2032-0

Straszliwy huragan.

SAIGON, 8.XI. (Pat). Agencja Indo-Pacifique donosi, iż ofiarami huraganu na wyspach Pulo Conder padło wiele ofiar ludzkich

Z pod gruzów wydobyto już 35 trupów. W dolinie rzeki Camau jest 8 zabitych. Na przylądku St. Jacques jest 18 ofiar.

WIEŚCI I OBRAZKI z KRAJU

Przyjazd do Lidy min. Staniewicza i vicemin. ks. Żongolłowicza.

LIDA, 8 XI. (Pat). W niedzielę 9 b. m. przybywa do Lidy p. minister reform rolnych Staniewicz, któremu towarzyszą w podróży p. woj. Bęczkiewicz, prezes Okręgowego Urzędu Ziemskiego p. Uszacki i dyrektor Banku Rolnego p. Maculewicz.

Ponadto przybywa z Wilna vice-minister W. R. i O. P., ks. prof. Żongolłowicz w towarzystwie przedstawicieli kurji metropolitalnej, p. kuratora Pogorzelskiego i innych osobistości.

Przyjazd tych wysokich dostojników pozostaje w związku z uroczystościami, jakie odbędą się w Lidzie, a mianowicie odsłonięciem pomnika Niepodległości na placu Chwały, który zbudowała młodzież tutejszego gimnazjum państwowego wspólnie z nauczycielstwem, oraz przy wydatnej pomocy starosty lidzkiego, p. Bogatkowskiego, który ułatwił wyszukanie niskoprocentowanej i długoterminowej pożyczki na ukończenie budowy. Z odsłonięciem pomnika łączy się uroczystość 10-iej rocznicy oddarcia nawały bolszewickiej, którą to uroczystość komitet przesunął na dzień jutrzejszy. Niezależnie od tego odbędą się trzecia uroczystość, a mianowicie poświęcenie nowowzniesionego wspaniałego gmachu gimnazjum państwowego, powstałego z inicjatywy p. Marszałka Piłsudskiego.

MOŁODECZNO

+ Przeniesionym kolegom, Nieuchronną koleją rzeczy—wolą nieubłaganej Nemezis—rozkaż musielimy znów żegnać kilku dobrych kolegów żołnierzy, przeniesionych z 86 p. p. na różne stanowiska w armii.

W ciągu trzech ostatnich miesięcy żegnaliśmy kolejno żołnierskim, gorącym uściskiem dłoni, teży prawdy życia żołnierskiego zawierającym okrzykiem „Niech żyją” i serdeczną naszą piosenką, która tak plastycznie uprzyślaniam nam pracy naszej cel wielki, ogólny — najpierw zasłużonego dla pułku i okolicy p. plk. dypl. Bociańskiego, potem p. kpt. Nagórskiego, następnie p. kpt. Janowskiego i p. por. Lichodziejskiego i ostatnio tak żywo jeszcze trwające w naszej pamięci pożegnanie p. majora Talikowskiego i p. kpt. dypl. Borki.

Z każdym z wymienionych łączą nas wieloletnie przeżycia służby i życia koleżeńskiego... każdy wyrł się już w naszą pamięć, bo pełnił twardą zaszczytną służbę żołnierza kresowego — wśród nas — tu na rubieżach Rzeczypospolitej, gdzie każdy podmuch wiat-

ru przynosi nam wspomnienie roku 1920. „Cudu nad Wisłą” i o gotowości ciągłej pamiętać nam każł Tu gdzie z każdym podmuchem wiatru niezapomniany posmak dziegciu i zachłanny apetytów czerwonych azjatów — przylatują.

Odszedłcie od nas koledzy — pozostaniecie jednak trwałe w naszej pamięci. My tutaj stojąc u wrót Rzeczypospolitej zapewniamy Was, że obowiązkiem swój żołnierski spełnimy sumiennie jak na dobrych żołnierzach przystało. Was zaś — Koledzy prosimy o cechowanie każdej Waszej pracy na nowych stanowiskach tym znaczącym hartem, który tutaj ugruntowaliście w Sobie, a który tak potrzebny jest naszej kochanej Ojczyźnie.

A jeśli kiedyś — los nieobadany — rzuci nas tam i służbę wśród Was pełnić także — przyjmijcie nas zawsze sercem żołnierskim jak my żegnaliśmy Was sercem i tą serdeczną.

Bywajcie!

Koledzy

z 86 p. p.

Mołodeczno, dn. 2 listopada 1930 r.

Do mieszkańców m. Wilna.

Dnia 10 i 11 listopada goście będą w murach naszego miasta ci, którym zawdzięczamy wolność i przynależność do Polski. Odbędzie się Zjazd b. uczestników walk o Wilno i ziemię Wileńską z lat 1918 — 1923. Zbiórą się w Wilnie nasi obrońcy z Polskiej Organizacji Wojskowej, Samoobrony Wileńskiej, Komitetu Obrony Kresów, Dywizji Legionowych i Litewsko-Białoruskich, Oddziałów Ochotniczych, kolejarze, policja i Związek Bezpieczeństwa Kraju, które w owych latach pracowały nad wyzwoleniem naszem z niewoli rosyjsko-bolszewickiej, oraz z pod przejściowej okupacji przez wojska Litwy Kowieńskiej. Zbiórą się w dniu, w którym przypada święto niepodległości Polski i zakończenia dwuletniej wojny, uwieńczonej niebawem zwycięstwem naszego wojska pod Naczelnem Dowództwem Marszałka Piłsudskiego. Zbiórą się, aby odnowić wspomnienia bojów, do których prowadziła ich miłość Ojczyzny i rozkazy Wodza Naczelnego, aby wskrzesić w pamięci brawurowy czyn 19 kwietnia 1919 roku i odpowiedzialną akcję generała Żeligowskiego z października 1920 roku.

Wilniani! Musimy dowiedzieć, że nie zginęła wśród nas pamięć o naszych obrońcach.

Niegdyś, przed dziesięć laty, witaliśmy ich oczami, mokreimi od łez i sercem, pełnem wdzięczności, gdy zmęczeni forsownymi marszami i pokrwawieni w bojach, ale odważni i wytrwali — przynieśli nam wolność na ostrzach swoich bagnatów.

Przywitajmy ich teraz tak samo radośnie i serdecznie.

Niech całe Wilno przystroi się w dniach 10 i 11 listopada w barwy odświętne, a wszyscy jego mieszkańcy wyjdą na ulice spotykać gości tak miłych, a tak długo niewidzianych. Zobaczymy wśród nich niejedną twarz znajomą, w naszych sercach ożyje nie jedno wspomnienie. Bądźmy przyjaźnie uśmiechnięci, gdy nasi goście zjawiają się na ulicach naszego miasta. Niech wiedzą, że Wilno przechowuje dobrą i wdzięczną pamięć o ich bohaterskich czynach, że nam bliscy i kochani.

Wilniani! Jeden jest okrzyk, którym wciąż będziemy naszych obrońców: uczestnicy walk o Wilno i Ziemię Wileńską niech żyją!

Magistrat m. Wilna.

APEL DO MIESZKAŃCÓW M. WILNA.

Komitet Obchodu 10-lecia zwycięskiego oddarcia najazdu Rosji sowieckiej, odzyskania Wilna przez wojska gen. Żeligowskiego, oraz święta Niepodległości zwraca się za naszem pośrednictwem do mieszkańców Wilna z gorącym apelem, ażeby w dniu 10 i 11 listopada przybrano domy chorągiewami oraz emblematami narodowymi, okna, wystawy i balkony udekorowano dywanami i zielenią, wieczorem zaś w miarę możliwości urządzono iluminację.

KOMUNIKATY

Związku Oficerów Rezerwy.

W dniach 10 i 11 listopada r. b. odbędą się w Wilnie Zjazd Byłych Uczestników Walk o Wilno z okresu 1918—1920 r. Kolo Wileńskie Związku Oficerów Rezerwy wyzwa swych członków o wzięcie udziału w Zjeździe. Zbiórka w dniu 10 listopada r. b. o godz. 7-ej rano na dziedzińcu Pałacu Reprezentacyjnego skład nastąpi wyznaczone na dworzec. Zbiórka w dniu 11 listopada r. b. o godz. 9-ej rano na dziedzińcu Pałacu Reprezentacyjnego.

P. O. W.

Zarząd P. O. W. wyzwa wszystkich członków by gromadnie się stawili dnia 10 b. m. o godz. 15.30 na dziedzińcu Pałacu Reprezentacyjnego, skład wyruszy pochód na cmentarz

Rosę, gdzie zostanie złożony wieniec na grobie obrońców Wilna.

Związku Niższych Funkcjonariuszów Państwowych.

Zarząd Związku Niższych Funkcjonariuszów Państwowych Rzeczypospolitej Polskiej Okręgu Wileńskiego wyzwa członków do stawienia się dnia 10 listopada r. b. o godz. 5.30 po poł. przed kościołem św. Anny, w którym wzięcia udziału w żałobnym pochodzie na cmentarz Rosia.

Muftatu mużulmańskiego.

Podaje się do wiadomości mużulman, że w dniu 11 listopada o godzinie 10 rano odbędzie się w meczecie dziękczynne nabożeństwo z powodu Święta Narodowego.

JEDNODNIOWKA.

Na Zjazd b. uczestników walk o Wilno komisja organizacyjna Zjazdu przygotowała i wydała piękną jednodniówkę, w całości poświęconą temu Zjazdowi. Na treść jednodniówki składają się rozprawy i artykuły o poszczególnych formacjach wojskowych i o monachijskich, biorących w okresie lat 1918—1923 udział w walkach o wyzwolenie naszej Ojczyzny — wspomnienia, ilustracje, wiersze i bogata kronika. Jednodniówkę zdobi nadany specjalnie portret Marszałka Piłsudskiego z autografem, ponadto zawiera ona autografy gen. Żeligowskiego i wojewody Raczkiewicza. Jednodniówkę jest bogato ilustrowana, będzie do nabycia w biurach Zjazdu, na sali obrad Zjazdu i we wszystkich księgarniach.

Jak działacze komunistyczni obchodzili 13 rocznicę rewolucji październikowej.

Organizacje komunistyczne na terenie województwa wileńskiego w dniu 7 listopada r. b. obchodzili 13-tą rocznicę wybuchu rewolucji październikowej w Rosji. O przebiegu tej uroczystości, a w szczególności o „masowej” zainteresowaniu tem obchodem może świadczyć fakt, iż na urzędowaniu w Wilnie demonstrację, przez 1 zw. organizację „Pionier” stawili się cały aktyw partii w liczbie 26 „działaczy” w wieku od 10 do

16 lat. „Działacze” ci pod przewodnictwem niejakiemu Futerman Przi usiłowali urządzić demonstrację przy zbiegu ulic Piłsudskiego i Kijowskiej, lecz spóźnili zbliżającego się policjanta i porzucili bibułę agitacyjną oraz transparenty komunistyczne. Policja zdołała przywodzić „tej masowej” demonstracji zatrzymać. Pozatem na terenie całego województwa uroczystość przeszła bez żadnego echa.

Pamiętaj, że dnia 16-go i 23-go listopada cała Ziemia Wileńska głośnie na

AKCJA PRZEDWYBORCZA.

Kalendarzyk wieców niedzielnych BBWR w Wilnie i na przedmieściach.

Dziś, dnia 9 go listopada, odbędą się następujące wiece w Wilnie i na przedmieściach:

O godz. 10 z rana Wiece Federacji P. Z. O. O. w klubie Handlowo-Przemysłowym przy ul. Mickiewicza 33-a.

O godz. 12-ej zebranie informacyjno-gospodarcze tamże.

O godz. 15-ej min. 30 zebranie właścicieli piwiarni i jadalni m. Wilna w sali Federacji. Uniwersytecka Nr. 6.

O godz. 16 wiec kobiet, Mickiewicza 33-a.

W dzielnicę Łosiówka odbędą się dwa przedwyborcze wiece BBWR, przy ul. Trwałej Nr. 43 m. 1, o g. 16-ej i przy ul. Wilkowskiej Nr. 29 o godz. 12 m. 30.

Wiece BBWR w dzielnicę Ponary odbędą się o godz. 16-ej w lokalu sekretariatu dzielnicowego.

Wiece BBWR w dzielnicę Nowe-Zabudowania odbędą się w lokalu sekretariatu dzielnicowego przy ul. Legionowej Nr. 25.

Wiece BBWR w dzielnicę Zwierzyniec odbędą się o godz. 12 m. 30 przy ul. Lipowej Nr. 4.

Wiece dzielnicę Zarzeczce odbędą się 1) przy ul. Popowskiej Nr. 22 o godz. 12, 2) przy ul. Majowej Nr. 69 o godz. 13-ej i 3) przy ul. Filarek Nr. 54 o godz. 15-ej.

Wiece BBWR w dzielnicę Antokół odbędą się o godz. 18-ej w lokalu sekretariatu dzielnicowego Antokolska Nr. 45.

Wiece BBWR w dzielnicę Rossa odbędą się o godz. 16-ej w lokalu sekretariatu dzielnicowego Beliny Nr. 4.

Wiece BBWR w dzielnicę Nowy-Swiat odbędą się przy ul. Raduńskiej Nr. 32 o godz. 14-ej i o godz. 16-ej tamże, oraz we wsi Waka-Wojdały o godz. 13-ej.

Wielka Akademia Kolejarzy.

Dziś, 9 b. m., w sali Ogólna Kolejowego o godz. 12 min. 30 odbędzie się Wielka Akademia Wyborcza Kolejarzy, organizowana przez Okręgowy Bezpartyjny Komitet Wyborczy Pracowników Kolejowych.

Książd proboszcz Bajkiewicz czynnym agitatorem partyjnym.

Otrzymujemy poniższy list:

„W dniu 5 listopada miał się odbyć wiec Chrześcijańskiej Demokracji w Hucie Szkolnej Niemen, zwołany przez miejscowego proboszcza ks. Bajkiewicza, który poczynił otwarcie występować na arenie życia politycznego. Ks. Bajkiewicz wybrał na miejsce wiecu mieszkanie niejakiemu Caryka, którego domostwo mieści się tuż pod lasem... Bawiem strzeżonego i Pan Bóg strzeże...”

Na wiec zaprosił ex-posta Harniewicza, który miał przybyć furmanką z Minaj, gdzie chwilowo bawił u pp. Sulejków. Ale w rzeczywistości nie przybył, a ks. Bajkiewicz, zmierzając do Huty, postanowił wystąpić sam w roli sławetnego Chadeckiego w czem przyrzekł pomoc mu krawiec niemiecki p. Pokrzywa.

Rozpoczęły się zgłoszone głośnie okrzyki: „Przez z Chadecką i jej zwolennikami”, „proboszcz niech kościółka pilnuje i naucza religii w szkole, a nie występuje z mowami politycznymi” i t. p. Słowa powyższe „zbiły z panatylu” zarówno proboszcza Bajkiewicza jak i Pokrzywa, którzy niewiele czekając utonili się, jak złośliwo powiadają, kryjąc się w zaroślach.

Wiece zakończył się niespodzianie entuzjastycznymi okrzykami na cześć Marszałka Piłsudskiego, który i tu jak zresztą i wszędzie jest przez lud wileński uwielbiany.

Na marginesie powyższego należy jeszcze słów parę dodać. Ks. Bajkiewicz zajął się polityką, występując w roli czynnego agitatora endecko-chadeckiego. Motocykl przez niego posiadany to robotę mu ułatwia, gdyż często może jeździć do Lidy, do swego przyjaciela z którym wspólnie ustala w jaki sposób można rozwijać akcję przedwyborczą na terenie Huty Szkolnej w Niemnie. Tymczasem parafianie skarżą się stale, że ks. proboszcz do posług religijnych w parafii nie staje i bardzo często muszą po kilka godzin, a nawet i kilka dni wyczekać, nim wróci w niedzielę ksiądz proboszcz, którego częste wyjazdy do Lidy, Wilna, Grodna, Warszawy i innych godnych odwiedzin miejscowości odciągają od parafii. Również i nauczycielstwo poczyną już na dobre narzekać, z powodu bardzo częstego opuszczania przez ks. katechety godzin nauczania religii w szkole powszechnej.

Oto dowód pierwszą z Brzegu, że nie nauczycielstwo jest winne zaniedbywania nauza na dzieci religijni, tylko księża, których bardziej interesuje polityka niż kościół.

Nie przekładaj to jednak później bodaj tymże samym księżom gromy rzucać na „heretycki” Związek.

Wzrost wkładów oszczędnościowych w P. K. O. w m-cu października r. b.

Miesiąc październik przynosi dalszy wzrost kapitałów oszczędnościowych i liczby oszczędzających w P. K. O.

W ciągu miesiąca sprawozdawczego wydała P. K. O. 19.386 nowych książeczek oszczędnościowych, co przy uwzględnieniu książeczek zlikwidowanych (4.925) daje przyrost bezwzględny 14.461 książeczek oszczędnościowych. Łączna cyfra czynnych książeczek P. K. O. wynosiła w dniu 31 października b. r. 579.622.

Wkładów na książeczki oszczędnościowe wzrosły do kwoty 232 milj. zł. Przyrost wkładów oszczędnościowych zwykłych w ciągu miesiąca październik b. r. wynosił 1 milj. zł., zaś łącznie z wkładami pochodzącymi z waloryzacji — 2 milj. zł.

— Posiedzenie Rady Miejskiej. Najbliższe posiedzenie Rady Miejskiej wyznaczone zostało na dzień 27 b. m. Porządek dzienny w opracowaniu.

— Za spokój dusz poległych policjantów. W dniu 10 listopada r. b. jako w wigilię 12 rocznicy dnia wskrzeszenia Ojczyzny oraz dorocznego Święta Korpusu Policji Państwowej, odbędą się w kościele Św. Kazimierza w Wilnie, o godz. 10-ej nabożeństwo za spokój dusz 54-rech szeregowych P. P. wojew. wileńskiego, poległych w obronie współpatriotów, bezpieczeństwa i porządku publicznego.

— Nabożeństwo w tymże dniu o godz. 11.30 na cmentarzu Rosia nastąpi złożenie wieńców na grobach poległych policjantów przez p. wojewodę wileńskiego i przez komendanta wojewódzkiego P. P.

— Z POLICJI.

— Za spokój dusz poległych policjantów. W dniu 10 listopada r. b. jako w wigilię 12 rocznicy dnia wskrzeszenia Ojczyzny oraz dorocznego Święta Korpusu Policji Państwowej, odbędą się w kościele Św. Kazimierza w Wilnie, o godz. 10-ej nabożeństwo za spokój dusz 54-rech szeregowych P. P. wojew. wileńskiego, poległych w obronie współpatriotów, bezpieczeństwa i porządku publicznego.

— Nabożeństwo w tymże dniu o godz. 11.30 na cmentarzu Rosia nastąpi złożenie wieńców na grobach poległych policjantów przez p. wojewodę wileńskiego i przez komendanta wojewódzkiego P. P.

— Z POCTY.

— Jubileuszowe blankiety telegraficzne „Lux”. Z okazji stulecia powstania listopad-

Wycofanie listy Nr. 18 w okręgu lidzkim.

Powszechnie jest wiadome, że Żydzi miasteczka Raduń w pow. lidzkim zgłosili listę pod nazwą „Ogólno Żydowski Blok Narodowy” do Sejmu i Senatu, z rabinem Lewinem Aronem na czele. Jednakże po głębokim zastanowieniu się na wlecu, który odbył się w ostatnich dniach w synagodze raduńskiej przy udziale powyżej 600 osób, pełnomocnik listy Markus Ilek publicznie ogłosił w obecności wójta gminy i sekretarza, jako przedstawicieli społeczeństwa katolickiego, że listę wycofuje z komisji okręgowej w Lidzie i gorąco zaapelował do społeczeństwa żydowskiego w następujących słowach: „W tak krytycznej chwili i napiecia politycznego naród żydowski winien przyłączyć się do BBWR. I tem samem potępić rozbiędność partyjniactwa naszego kraju i poprzeć Rząd Marszałka Piłsudskiego”.

Nieszczęśliwy wypadek oficera K. O. P-u.

Onegdaj koło Rudziszek zdarzył się nieszczęśliwy wypadek, który miał przebieg następujący: porucznik 1 komp. 22 baonu K. O. P. Aleksander Rackiewicz uderzył na lustrację pasażera granicznego. Przechodząc pod kołami uderzył przebiegającego zająca, do którego strzelił, ponieważ trafiony zając uderzył ostatkiem sił uciec por. Rackiewicz

zrucił się w pogoń za umykającym szarakiem i po krótkim pościgu usiłował go dobieć kolbą karabinu, który naskutek wstrząsania wyrzucił przyczem kula przebiła por. Rackiewiczowi żołądek. W stanie b. groźnym nieszczęśliwego oficera przewieziono do szpitala w Rudziszkach.

KRONIKA

Dziś: Teodora M.
Jutro: Andrzeja z Awel.
Wachód słońca—g. 6 m. 45.
Zachód — g. 15 m. 54.

Spostrzeżenia Zakładu Meteorologii U. S. B.

w Wilnie z dnia 8 X—1930 roku.

Ciśnienie średnie w milimetrach: 763

Temperatura średnia + 3° C

„ najwyższa: + 5° C

„ najniższa: + 1° C

Opad w milimetrach: —

Wiatr przeważający: połudn.

Tendencja barom: wzrost, potem spadek.

Uwagi: rano pogodnie, potem pochmurno.

Z KARTY ŻAŁOBNEJ.

— Za duszę s. p. dr. W. Węglarskiego. Nabożeństwo żałobne za duszę sp. dr. Witolda Węglarskiego, Nieodwołanego Prezesa Polskiej Macierzy Szkolnej, odprawione będzie we wtorek dn. 11.XI, jako w dzień imienin zmarłego, o godzinie dziewiętej (9) rano w kościele Św. Ducha (po Dominikańskim). Na nabożeństwo to Zarząd Centralny Polskiej Macierzy Szkolnej zaprasza Rodzinę i Przyjaciół zmarłego, Członków, Zarządy Kół i Sympatyków Towarzystwa.

— Przewiezienie zwłok s. p. Teofila Szopy. W dniu 8 b. m. o godz. 10.30 rano po nabożeństwie w kaplicy na cmentarzu Wojskowym na Atokułku za duszę s. p. Teofila Szopy członka Komisji Rządzącej Litwy Środkowej złożono zwłoki s. p. Teofila Szopy w grobie rodzinnym. W uroczystości żałobnej uczestniczył z ramienia p. wojewody wileńskiego naczelnik wydziału inż. Sławski, zaś Stowarzyszenie Techników Polskich w Wilnie reprezentował prezes Stowarzyszenia inż. Hajdukiewicz, który złożył na mogile s. p. inż. Teofila Szopy b. prezesa Stowarzyszenia Techników wieniec z żywych kwiatów. Obecni byli również b. prezes Izby Sądowej Malecki i w. in. osobistości.

Teofil Szopa zmarł w Kłewnianu w Wołyń 28 sierpnia 1929 roku. Zwłoki przewieziono słamą do Wilna w dniu 6 listopada b. r. p. Sz. L. Cytran Wczoraj o godz. 6-ej wieczorem zmarł w Wilnie w wieku lat 70 senior dziennikarzy żydowskich, najstarszy dziennikarz w Wilnie Sz. L. Cytran. Zmarły zaczął swoją karierę dziennikarską jeszcze przed przeszło 50 laty artykułami w pismach hebrajskich. Współpracował prawie we wszystkich pismach żydowskich i hebrajskich, które wychodziły przed wojną. W Wilnie był jednym z redaktorów dziennika hebrajskiego „Hazzman”, który wychodził w latach 1905-6. Zmarły był prezesem honorowym Związku Literatów Żydowskich w Wilnie, Syndykatu Dziennikarzy Żydowskich w Wilnie i Żydowskiego Wileńskiego Penklubu.

OSOBISTE.

— Przyjazd Ministra Prystora. Dowiadujemy się, że Minister Pracy i Opieki Społecznej p. Prystor przyjeżdża dnia 11 b. m. rano do Wilna celem wzięcia udziału w uroczystościach, związanych z 10-leciem rocznicą odzyskania Wilna.

— Mufti Szynkiewicz wyjechał onegdaj do Jugosławii na uroczystości mahometan-skie.

— Problem finansowy budowy nowej reżni w Wilnie. Na ostatnio odbytej w Urzędzie Wojewódzkim konferencji poświęconej omówieniu sprawy budowy w Wilnie reżni ek-sportowej, chłodni i betoniarń szeroko została w referacie przedstawiciela Banku Rolnego p. Borowskiego omówiona strona finansowa zamierzonego przedsięwzięcia. Koszta budowy obliczone są na przeszło 4 miliony złotych przyczem przy finansowaniu tej imprezy miasto może liczyć na b. wydatną pomoc finansową ze strony Polskiego Banku Rolnego. Jak zaznaczył referent, pesymizm jest tu nieuzasadniony, gdyż przy rozpoczynaniu budowy chłodni w Gdyni, koszta której wyniosły przeszło 8 milionów złotych, zachodziły również b. poważne obawy, co do możliwości finansowania zamierzonego przedsięwzięcia — jednak pieniądze się znalazły. Dla budowy reżni w Wilnie szczególnie znaczące na fakt, że w istnieniu reżni zainteresowane są sferę rolną i hodowlaną, co pozwala liczyć na poparcie ze strony Ministerstwa Rolnictwa.

W każdym bądź razie ostatnia konferencja w Urzędzie Wojewódzkim sprawę budowy w Wilnie reżni eksportowej posunęła o duży krok naprzód.

— Posiedzenie Rady Miejskiej. Najbliższe posiedzenie Rady Miejskiej wyznaczone zostało na dzień 27 b. m. Porządek dzienny w opracowaniu.

— Za spokój dusz poległych policjantów. W dniu 10 listopada r. b. jako w wigilię 12 rocznicy dnia wskrzeszenia Ojczyzny oraz dorocznego Święta Korpusu Policji Państwowej, odbędą się w kościele Św. Kazimierza w Wilnie, o godz. 10-ej nabożeństwo za spokój dusz 54-rech szeregowych P. P. wojew. wileńskiego, poległych w obronie współpatriotów, bezpieczeństwa i porządku publicznego.

— Nabożeństwo w tymże dniu o godz. 11.30 na cmentarzu Rosia nastąpi złożenie wieńców na grobach poległych policjantów przez p. wojewodę wileńskiego i przez komendanta wojewódzkiego P. P.

— Z POLICJI.

— Za spokój dusz poległych policjantów. W dniu 10 listopada r. b. jako w wigilię 12 rocznicy dnia wskrzeszenia Ojczyzny oraz dorocznego Święta Korpusu Policji Państwowej, odbędą się w kościele Św. Kazimierza w Wilnie, o godz. 10-ej nabożeństwo za spokój dusz 54-rech szeregowych P. P. wojew. wileńskiego, poległych w obronie współpatriotów, bezpieczeństwa i porządku publicznego.

— Nabożeństwo w tymże dniu o godz. 11.30 na cmentarzu Rosia nastąpi złożenie wieńców na grobach poległych policjantów przez p. wojewodę wileńskiego i przez komendanta wojewódzkiego P. P.

— Z POLICJI.

— Za spokój dusz poległych policjantów. W dniu 10 listopada r. b. jako w wigilię 12 rocznicy dnia wskrzeszenia Ojczyzny oraz dorocznego Święta Korpusu Policji Państwowej, odbędą się w kościele Św. Kazimierza w Wilnie, o godz. 10-ej nabożeństwo za spokój dusz 54-rech szeregowych P. P. wojew. wileńskiego, poległych w obronie współpatriotów, bezpieczeństwa i porządku publicznego.

— Nabożeństwo w tymże dniu o godz. 11.30 na cmentarzu Rosia nastąpi złożenie wieńców na grobach poległych policjantów przez p. wojewodę wileńskiego i przez komendanta wojewódzkiego P. P.

— Z POLICJI.

— Za spokój dusz poległych policjantów. W dniu 10 listopada r. b. jako w wigilię 12 rocznicy dnia wskrzeszenia Ojczyzny oraz dorocznego Święta Korpusu Policji Państwowej, odbędą się w kościele Św. Kazimierza w Wilnie, o godz. 10-ej nabożeństwo za spokój dusz 54-rech szeregowych P. P. wojew. wileńskiego, poległych w obronie współpatriotów, bezpieczeństwa i porządku publicznego.

— Nabożeństwo w tymże dniu o godz. 11.30 na cmentarzu Rosia nastąpi złożenie wieńców na grobach poległych policjantów przez p. wojewodę wileńskiego i przez komendanta wojewódzkiego P. P.

— Z POLICJI.

— Za spokój dusz poległych policjantów. W dniu 10 listopada r. b. jako w wigilię 12 rocznicy dnia wskrzeszenia Ojczyzny oraz dorocznego Święta Korpusu Policji Państwowej, odbędą się w kościele Św. Kazimierza w Wilnie, o godz. 10-ej nabożeństwo za spokój dusz 54-rech szeregowych P. P. wojew. wileńskiego, poległych w obronie współpatriotów, bezpieczeństwa i porządku publicznego.

— Nabożeństwo w tymże dniu o godz. 11.30 na cmentarzu Rosia nastąpi złożenie wieńców na grobach poległych policjantów przez p. wojewodę wileńskiego i przez komendanta wojewódzkiego P. P.

— Z POLICJI.

— Za spokój dusz poległych policjantów. W dniu 10 listopada r. b. jako w wigilię 12 rocznicy dnia wskrzeszenia Ojczyzny oraz dorocznego Święta Korpusu Policji Państwowej, odbędą się w kościele Św. Kazimierza w Wilnie, o godz. 10-ej nabożeństwo za spokój dusz 54-rech szeregowych P. P. wojew. wileńskiego, poległych w obronie współpatriotów, bezpieczeństwa i porządk

Kino Miejskie
SALA MIEJSKA
Główna 5.
Dźwiękowy KINO-TEATR
„HELIOS”
Wileńska 33, tel. 9-26

DZWIĘKOWE KINO „HOLLYWOOD”
al. A. Mickiewicza 22.

Kino Kolejowe
OGNIKO
(obok dworca kolejow.)
Nowo otworzony KINO-TEATR
STYLOWY
ulica Wielka 36.

KINO-TEATR
Światowid
Mickiewicza 9.

KINO-TEATR
„LUX”
Mickiewicza 11, t. 15-62

Polskie Kino
WANDA
al. Wielka 30, tel. 14-81

Szalony książę
Tygodnik aktualności Nr. 122. W 1-m akcie.
Szt. w 10 akt. W rol. gl.: William Haines, John Grawford i Karol Dane (Silm). Reży. James Kruze.
Wielka premiera! — Potężny przebój dźwiękowy, który zachwycił świat! Film nad filmy! Dźwięk-spiew, arcydzieło ze „Złotej Serji”. Przeb. prod. 1931 r.
POCHODNIA (Marsylianka)
Wspaniała opowieść miłosna. W rol. gl. ulub. publicz. LAURA LA PLANTE i John Boles. Śpiew — Chór — Balet — Przepych — Wystawa.
Dla młodz. dozwolone. Ceny niż. na 1 seans. Seansy o g. 4, 6, 8 i 10.15.

Parada miłości
z ulub. i śpiew. Maurice Chevalier, który odśpiewa w jęz. francuskim swoje piosenki oraz Jeanette Mac Donald
Dziś! Największy 100% dźwiękowiec! Film ten wystawia i śpiewem poruszył cały świat! znana z filmu „Król Zebrałów”. Film jest osn. na tle gl. szt. „Książki małżeńskie” Leona Xaurofa i Julesa Chanele. Nad program: DODATEK DZWIĘKOWY. Ceny niż. tylko na 1-szy seans. Początek o g. 4, ost. seans o 10.30

Dziś wielka premiera nadzwyczajnego filmu p. t. INTRYGANT, Ernesta Lubicha z genialnym Emilem Janningsem w roli szalonego cara Pawła I
Akcja dramatu rozgrywa się w Petersburgu w r. 1801. Intrygi zakulisowego życia cesarskiego dworu! Tajny spisek! Zamordowanie cara! W rol. gl.: Emil Jannings, Florence Vidor, Lewis Stone, Neil Hamilton. Początek seansów o g. 5, w niedz. i św. o g. 4 po poł. Następny program: Ubielnica załogi z Klarą Bow.

Arka Noego
Potężne epok. arcydzieło w 14-u akt. W roli gl.: Dolores Costello i George O'Brien. Uwaga: Doceniający wielkie walory artyst. filmu ARKI NOEGO dla spotęg. wrażeń specjalna ilustracja muzyczna: 2 orkiestry. Symfoniczna uzupełn. ork. Dęta. Ze względu na wys. wartość artyst. dla młodzieży dozwolone.

Złota Pantera
W rolach głównych: Jacqueline Logan i Robert Armstrong
Dziś! Pierwszy raz w Wilnie! Wielki dramat reżyserji Ruperta Juliana p. t. Nadzwyczajnie fascynująca treść. Kolosalna wystawa. Wykonanie tego obrazu kosztowało bajeczne sumy. Całe Wilno mówić będzie o tem arcydziele.

Przedziwne kłamstwo Niny Pietrowny
Dziś! Największy sukces światowy! Motto: „Miłość—radość, Miłość—ból”. Najbardziej lubiana gwiazda, oryginalna, kusząco-piękna rusałka Brygida Helm w swej najnowszej i najwspanialszej kreacji RAPSDYJA MIŁOŚCI
Partnerzy: Znamiennicy art. Warwick Ward i Frank Lederer. Początek o g. 4, w niedz. i św. o g. 1. Ceny od 40 gr.

ZŁOTE PIEKŁO
Fascynujący dramat w 14 aktach, oparty na rzeczywistych wydarzeniach poszukiwaczy złota w Kalifornii. W rolach głównych: wielka tragiczka Dolores del Río i znakomity Silm (Karol Dane).

DO WSZYSTKICH!
Czytacie i wiecie, że nasi P. T. Gracze niedawno temu, bo w ostatnich ciągnięciach znowu zdobyli następujące wygrane:
w 19 Loterii Premja . . . . . Zł. 400.000
„ 20 „ Główna wygrana 350.000
„ 21 „ Premja 300.000
„ 21 „ Wielka wygrana 100.000
„ 21 „ Główna wygr. kl. 1 . . . . . 80.000
ponadto wiele, wiele innych, to też suma wygranych u nas przez naszych P. T. Graczy sięga
MILJONY, MILJONÓW ZŁOTYCH!!!
Wielkie wygrane naszych P. T. Graczy zmuszają nas do okrzyku:
Kupujcie u nas nasze losy szczęścia!!!
Obywatele! Według nowoudokonalonego przez Generalną Dyrekcję Loterii Państwowej planu gry obecnej 22-ej Loterii z niebywałą dotychczas korzyścią dla Grających.
GŁÓWNA WYGRANA STANOWI POTĘŻNA SUMA
Zł. 1.000.000 (miljon).
OGÓLNA SUMA WYGRANYCH
32 miliony!!
ponadto po raz pierwszy wyznaczone
wielkie 23 premje!!
Co drugi los wygrywa. Ciągnięcie już 18 i 20 b. m. Mimo znacznie zwiększonych wygranych w 22-ej Loterii, cena losów pozostała niezmienną
1/4 zł. 10 — 2/4 zł. 20 — 3/4 zł. 30 — 1/1 zł. 40
A więc Obywatele! Przed Wami:
fortuna, dobrobyt, szczęście.
Starym i wieloletnim zwyczajem spieszcie po kupno losu do nas!! do nas!! do nas!!
Jedyna największa, najszczęśliwsza i najstarsza, egz. od 1835 roku kolektura w Polsce
E. LICHTENSTEIN i S-ka
WILNO, WIELKA Nr. 44.
Centrala kolektury: Warszawa, Marszałkowska 146.
Łaskawe zlecenia prowincji załatwiamy odwrotną pocztą.
Konto P. K. O. 81051.

HERBATA „RUSSIA”
SPECJALNIE DLA ZNAWCÓW SMAKOSZÓW
znana fabryka czekolady i kakao
Kosma
POLECA SZANOWNEJ PUBLICZNOŚCI SWĄ
HERBATĘ „RUSSIA”
Odnajdującą się sę delikatnym smakiem i przyjemnym aromatem, przysmakiem jest bardzo oszczędna w użyciu, gdyż doskonale nadaje się.

WIELKI WYBÓR MEBLI
B. Łokuciewski
WILEŃSKA 23.

Meble koszykowe
W. Pohulanka 5
W. SŁONICZ.
TANIO. NA RATY.

LECZNICA STOWARZYSZENIA LITEWSKIEGO POMOCY SANITARNEJ
WILNO, WILEŃSKA 28. Telefon 846.
W przychodni przyjmują lekarze specjaliści. Wzrostu oddziału: wenerologiczny, oczny, dziecięcy, nerwowy, chirurgiczny, ginekologiczny oraz dla stałych chorych moczopłucnych
Gabinet Roentgena i Elektro-Lecznicy.
Leczenie promieniami Roentgena i elektrycznością, fotografowanie, prześwietlanie, elektryczne wanny, elektryczne masaże.
Przyjęcia od godz. 10 — 3.

Calibet
NOWOŚĆ!!!
JEDNORĘCZNA AUTOMATYCZNA ZAPALNICZKA
NAJPIĘKNIJSZY PODARUNEK NA GWIAZDKE!

Reparacja maszyn do szycia
precyzyjnie, dokładnie i tanio
ZYGMUNT NAGRODZKI
Zawłoa Nr. 11-a — Skład maszyn. 1147

Tylko z oryginalną etykietą i korkiem
prawdziwe wszechświatowej sławy
PIWO ŻYWIECKIE
ZDRÓJ ŻYWIECKI, PORTER „ALE”
z ARCYKSIĄŻECZEGO BROWARU
w ŻYWCU
SO NABYCIA WSZĘDZIE
WILNO, ŻARZECZNA 18, TEL. 18-64

Na II-ch Targach Północnych
nagrodzone zostały najwyższą nagrodą
GRAND PRIX
SNIEGOWCE I KALOSZE
RYCZAWAR
WYKWINTNE I TRWAŁE
Jakość zagraniczna! Ceny tanie!
Wielki wybór gatunków luksusowych.
Całkowita gwarancja co do jakości i zamknięcia.
ŻĄDAJCIE WSZĘDZIE!
Przedstawicielstwo i skład fabryczny
B-cia TROCCY Wilno, Niemiecka 26. Tel. 625.

KUP LOS 1-ej KLASY
22 POLSKIEJ LOTERII PAŃSTW.
W NAJSZCZĘŚLIWSZEJ KOLEKTURZE
H. MINKOWSKI
Wilno, Niemiecka 35, tel. 13-17
P. K. O. 80.928
Centrala: Warszawa, Nalewki 40
Oddział w Lidzie: Suwalska 28
GŁÓWNA WYGRANA **Zł. 1.000.000**
i 23 PREMJE
OGÓLNA SUMA WYGRANYCH **Zł. 32.000.000**
CO DRUGI LOS MUSI WYGRAĆ!
Korzystaj z NADARZAJĄCEJ SIĘ SZCZĘŚLIWEJ SPOSOBNOCI
Ciągnięcie rozpoczyna się 18-go listopada.
CENA: 1/4 losu zł. 10, 1/2 losu zł. 20, 3/4 losu zł. 30, 1/1 losu zł. 40.
WIELKA WYGRANA **Zł. 75.000**
na Nr. 83697 niedawno ukończonej 5-ej klasy 21-ej Loterii Państwowej również padła w naszej kolekturze w Wilnie.
Na prowincję wysyłamy losy niezwł. po wpła-
ceniu należności na nasze konto P.K.O. 80.928.

Ogłoszenie.
Magistrat m. Wilna niniejszem podaje do ogólnej wiadomości, że dnia 12 listopada r. b. o godz. 10 rano w Sali licytacyjnej przy ul. Trockiej Nr. 14 odbędzie się licytacja różnego rodzaju sprzętów platnika w celu pokrycia zaległości podatkowych i należących od p. Fejngemberga.
2081 Magistrat.

Ogłoszenie.
Magistrat m. Wilna podaje do ogólnej wiadomości, że dnia 12-go listopada 1930 r. o godzinie 11-tej rano w domu Nr. 66, przy ulicy Archangielskiej (Tabory Miejskie), na pokrycie zaległ. podatk., odbędzie się sprzedaż w drodze licytacji używanego samochodu firmy „Ford” starego typu, oszacowanego na zł. 400 — i należącego do pana Szkolnikowa Mendela.
2082 Magistrat.

OPAK
Składnica Państwowa Materiałów Drzewnych
nadszedł
duży transport suchego opału
Warunki kredytowe — ceny stałe.
Biuro, Wielka 66 — Składnica, Podgórna 7.

NYA J L E P S Z Y
WĘGIEL górnośląski koncernu „PROGRES”
oraz koka wagonowo i od jednej tonny w szesnastu zamkniętych i zapalibowanych wozach — dostarcza
Przedsiębiorstwo Handlowo-Przemysłowe
M DEULL egzystuje od r. 1890
Biuro: Wilno, Jagiellońska 3-6, tel. 8-11
Składy węglowe: Stowackiego 27, tel. 14-46

Prosimy się przekonać,
że winy, jedwabie, flanely oraz materiały pościelowe, bielizna zyrardowskie, kordy watowe, kocy pluszowe — sprzedaje najtaniej
2073-1 **Głowiński, Wileńska 27.**

DRZEWO SUCHIE, PRZEWOŻONE KOLEJĄ
WĘGIEL GÓRNOŚLĄSKI po cenach konkurencyjnych.
poleca skład drzewa
„PŁOMIEŃ” Piwna 5.
Sprzedaż również na RATY. 2090

Obwieszczenie.
Komornik Sądu Grodzkiego w Wilnie Julian Mościński, zamieszkały w Wilnie przy ul. Zamkowej Nr. 15 m. 2, na zasadzie art. 1030 U. P. C. obwieszcza, iż w dniu 13 listopada 1930 r. o g. 10 rano, w Wilnie przy ul. Węgrowej Nr. 12 m. 3 odbędzie się sprzedaż z licytacji, należącego do Abrahama Fryderyka Balbierskiego majątku ruchomego, składającego się z urządzenia domowego oszacowanego na sumę 3390 zł. na zaspokojenie pretensji Mirosława Bekhaka w sumie 3000 zł. z 2% i kosztami. Licytacja odbędzie się po raz drugi, wobec czego zgodnie z art. 1070 U. P. C. majątek ruchomy może być sprzedany niżej szacunkowo.
1172-2067 Komornik Sądowy J. Mościński.

Obwieszczenie.
Komornik Sądu Powiatowego w Wilnie, W. Rewiru, Jan Lepieszko, zamieszkały w Wilnie przy ul. Zamkowej Nr. 15 m. 2, na zasadzie art. 1030 U. P. C. obwieszcza, iż w dniu 13 listopada 1930 r. o g. 10 rano, w Wilnie przy ul. Stefanki Nr. 20, (sądu) przy C. Hartwig) odbędzie się sprzedaż z licytacji publicznej ruchomości, należącej do firmy „Gustaw Piotrowski”, składającej się z bezciężkiej, płyty podłogowej, piekarnika, beczek, Polarisu, pieców, urządzeń czarnych, ankrów, rusztów, urządzeń młolów, 1-dobrych karpów, oszacowanej dla licytacji na sumę 20551 zł. 67 gr. na zaspokojenie pretensji Banku Związku Spółek Ziemian w Wilnie. Na zasadzie art. 1070 U. P. C. powyższe ruchomości mogą być sprzedane poniżej oszacowania.
2415/VI-1003 Komornik Sądowy J. Lepieszko.

Ogłoszenie.
Komornik Sądu Powiatowego w Wilnie, W. Rewiru, Antoni Uszynski, zamieszkały w Wilnie przy ul. Potockiej Nr. 14 m. 3, zgodnie z art. 1030 U. P. C. obwieszcza, iż w dniu 17 listopada 1930 roku o godz. 10 rano w Wilnie przy ul. Stefanki Nr. 6-8 odbędzie się sprzedaż z licytacji publicznej majątku ruchomego Bronisława Piotrowskiego, składającego się z urządzenia maszyn pańczeniowych, oszacowanego na sumę 700 zł. tych na zaspokojenie pretensji Banku Związku Spółek Ziemian, Oddział w Wilnie.
2412/VI-2669 Komornik Sądowy A. Uszynski.

WĘGIEL górnośląski opałowy i koks, DRZEWO szarpowe i trąbki, dostawa niezawodna w zamykanych wozach.
D-H. „Wilopał” Styczniowa 3, tel. 1817
Sprzedam DOM
z powodu wyjazdu na Zwierzyniec przy ulicy Dzielnej Nr. 40. — Bardzo tanio. — O warunkach powiedzieć się: ul. Lwowska Nr. 12, m. 4.
Chcesz otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe, korespondencyjne oraz ekonomii im. pr. Serkulowicza, Warszawa, Żółtawska 42. Kursy wycieczają listownie: buchalterji, rachunkowości kucpieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisanja na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni grammatyki polskiej oraz ekonomji. Po ukończeniu świadectwa. Żądajcie prospektów. 1174
Bezplatnie i solidnie pieniądze lokujemy pod zabezpieczenie wekslowe i bipo-
teczne.
2072 Dom H-K „Zachęta” Mickiewicza 1, tel. 9-05
Do sprzedania dom w pobliżu dworca kolejowego, z wolnym 3 pokojem mieszkanym, w cenie około 4 tys. dolar. Blizsze szczegóły w skł. Golebiowski, Trocka 3.
Pianino do wynajęcia.
Wilkomierska 3-20.

Dr. med.-dentystka, posługująca w własnym zakładzie w wesołej Malopolsce, chętnie obchodzi kierownictwo o zakładu lekarsko-dentystycznego lub wspólnie pracę w Wilnie, Białymostku, Katowicach i Łodzi. Matka i dwa nie wykluczone. Zgłoszenia do administracji pod „Dr.”
Dr. GINSBERG choroby skórne, weneryczne i moczopłucne.
Wileńska 3
od godz. 8-1 i 4-8.
tel. 567. 2092

Anna Giezińska
przebiega od 5 rano do 7 w ul. Mickiej wicej 36 m. 4 W. Zg. Nr. 3093 79
Zgubiona książkę woj-skową wyd. przez P. K. U. Molodczona na imię Franciszka Malta — unie-ważnia się. 2077
Uzdolniony buchalter-bilansista POSZUKUJE POSADY.
Adres: Szkapłerna 37-4